

รายงานการประเมินโครงการสร้างคนดีศรีนิคมฯ10 ตามแนวโรงเรียนคุณธรรม
สพฐ. ประจำปีการศึกษา 2563 ของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 10
The assessment report of the project “Sang Khon Dee Sri Ni Khom 10
according to the moral school, office of the basic education
commission, year 2563” of Nikhomsangtoneng changwat rayong 10
school

ฉัตรมน อินทสร¹

Chatmon Inthosorn

บทคัดย่อ

รายงานการประเมินโครงการสร้างคนดีศรีนิคมฯ10 ตามแนวโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ประจำปีการศึกษา 2563 ของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 10 มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการสร้างคนดีศรีนิคมฯ10 ตามแนวโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ประจำปีการศึกษา 2563 ของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 10 ใน 4 ด้าน ดังนี้ 1) การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation: C) 2) การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation: I) 3) การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation: P) และ 4) การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation: P) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมิน จำนวน 228 คน ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน ผู้ปกครองนักเรียน นักเรียน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินโครงการสร้างคนดีศรีนิคมฯ10 ตามแนวโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ประจำปีการศึกษา 2563 ของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 10 สรุปได้ดังนี้

1. ด้านบริบทในภาพรวมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูผู้สอนมีความเห็นว่าโครงการสร้างคนดีศรีนิคมฯ10 ตามแนวโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ประจำปีการศึกษา 2563 ของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 10 มีความเหมาะสมและจำเป็นอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ความสอดคล้องของโครงการกับแผนกลยุทธ์ หลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน เหมาะสมกับเวลาและสถานการณ์สังคมโลกในปัจจุบัน และโครงการมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาของโรงเรียนและความต้องการของครู ผู้ปกครอง และชุมชน มี

Received: 2022-04-16 Revised: 2022-05-18 Accepted: 2022-05-25

¹ โรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 10 ตำบลแม่แก้ว อำเภอลวกแดง จังหวัดระยอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 Self-established Nikhom School Rayong Province 10 Maenam Khu Subdistrict, Pluak Daeng District, Rayong Province, Rayong Primary Educational Service Area Office District 1. Corresponding Author e-mail: aphinant.jais@gmail.com

ค่าเฉลี่ยเท่ากัน รองลงมาคือ ความสอดคล้องของโครงการกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างชัดเจน กับการจัดบรรยากาศ สภาวะแวดล้อมของโรงเรียน มีความเหมาะสม สอดคล้อง และเอื้อต่อการดำเนินโครงการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน

2. ด้านปัจจัยนำเข้าในภาพรวมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูผู้สอน มีความเห็นว่า โครงการสร้างคนดีศรีนิคมฯ10 ตามแนวโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ประจำปีการศึกษา 2563 ของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 10 มีความพร้อมด้านปัจจัยนำเข้า อยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ มีแผนการดำเนินงานตามโครงการอย่างชัดเจน รองลงมาคือ บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องที่รับผิดชอบโครงการ มีความเหมาะสมและเพียงพอต่อการดำเนินโครงการ, คณะกรรมการดำเนินโครงการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางเป้าหมาย ความสำคัญของโครงการ และคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน และอาคารสถานที่ ห้องเรียน และห้องปฏิบัติการต่าง ๆ มีความเหมาะสม เอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน

3. ด้านกระบวนการในภาพรวมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูผู้สอน มีความเห็นว่า โครงการสร้างคนดีศรีนิคมฯ10 ตามแนวโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ประจำปีการศึกษา 2563 ของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 10 มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน และกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ฐานเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน รองลงมาคือ กิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรม และมีการจัดกรอบแนวคิดและกำหนดจุดที่ต้องการพัฒนาตามสภาพปัญหาและความต้องการ, กิจกรรมงานเครือข่ายผู้ปกครอง, กิจกรรมทำบุญทุกวันพระ และกิจกรรมเขตรับผิดชอบมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน

4. ด้านผลผลิตในภาพรวมคณะกรรมการสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครองและนักเรียน มีความเห็นว่า โครงการสร้างคนดีศรีนิคมฯ10 ตามแนวโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ประจำปีการศึกษา 2563 ของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 10 มีการปฏิบัติตามคุณธรรมอัตลักษณ์อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ เข้าแถวให้เป็นระเบียบ เว้นระยะห่าง, ปิดไฟ ปิดพัดลม ปิดน้ำทุกครั้ง เมื่อเลิกใช้ และคัดแยกขยะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน รองลงมาคือ เก็บขยะทุกครั้งที่พบ และส่งงานให้ทันกำหนด

คำสำคัญ: การประเมินโครงการสร้างคนดีศรีนิคมฯ10 ตามแนวโรงเรียนคุณธรรม

Abstract

school, office of the basic education commission, year 2563” of Nikhomsangtoneng changwat rayong 10 school. The purposes were to assess the Sang Khon Dee Sri Ni Khom 10 project according to the moral school, office of the basic

education commission, year 2563” of Nikhomsangtoneng changwat rayong 10 school within 4 issues which were 1) the context evaluation: C 2) the input evaluation: I 3) the process evaluation: P 4) the product evaluation: P. The sample of this assessment was 228 people including the committees of basic education, teacher assistance, student’s parents and student. Purposive Sampling method was used. The 5-rating scale-questionnaire was used to collect the data. Mean and standard deviation were used to analyze the data.

The result of the assessment of Sang Khon Dee Sri Ni Khom 10 project according to the moral school, office of the basic education commission, year 2563 can be summarized as followed.

1. For the context evaluation, generally, the committees of basic education and teacher assistance had their opinion to the Sang Khon Dee Sri Ni Khom 10 project according to the moral school, office of the basic education commission, year 2563 project to the suitability and necessity in the very high level. Considering into each session found that, the first 3 high mean sessions were correspondence of the project with strategic plans, courses, teaching and learning management appropriate to the time and situation of the modern world society. And the project was consistent with the problems of the school and the needs of teachers, parents and the community with the same mean. Followed by the conformity of the project to the policy of the ministry of education, office of the basic education commission and the educational service area office, project objectives were clearly defined. The atmosphere school environment were appropriate, consistent and conducive to project implementation had the same mean.

2. For the input evaluation, generally, the committees of basic education and teacher assistance had their opinion to the Sang Khon Dee Sri Ni Khom 10 project according to the moral school, office of the basic education commission, year 2563 project to the readiness in the very high level. Considering into each session found that, the first 3 high mean sessions were clearly project implementation plan. Followed by staff and related-persons responsible for the project were appropriate and sufficient for the implementation of the project, and the project committee had knowledge and understanding about the approach, goals, importance of the project and moral identity of students had the same mean.

3. For the process evaluation, generally, the committees of basic education and teacher assistance had their opinion to the Sang Khon Dee Sri Ni Khom 10 project according to the moral school, office of the basic education commission, year 2563 project to the operation in the very high level. Considering into each session found that, the first 3 high mean sessions were project-based learning and reduce study time, increase time to know the base of sufficiency economy activity had the same mean. Followed by the moral camping activity and framing the concepts and determining the points to be developed according to the problems and needs, parents network activity, making merit in every Buddhist holy day and responsible area activity had the same mean.

4. For the product evaluation, generally, the committees of basic education and teacher assistance had their opinion to the Sang Khon Dee Sri Ni Khom 10 project according to the moral school, office of the basic education commission, year 2563 project to the adherence to moral identity in the very high level. Considering into each session found that, the first 3 high mean sessions were line up in an orderly manner keep distance, turn off the lights, turn off the fans, turn off the tap every time when not in use and waste segregation had the same mean. Followed by collecting the trash every time founded and submitting assignment on time

Keywords: The assessment “Sang Khon Dee Sri Ni Khom 10 according

1. ความนำ

บทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 ที่กำหนดให้การศึกษามุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ ตามความถนัดของตนและมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม หมวด 1 มาตรา 6 ที่ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” และหมวด 4 มาตรา 24 (4) ที่ว่า “การจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ทุกวิชา” ส่วนยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) ได้กำหนดการพัฒนาและเสริมสร้างประชาชนคนไทยไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 4.3 คือ ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้ง

กาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้านและมีสุขภาพที่ดีทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง

โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์ไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์พัฒนาหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลที่มุ่งหวังให้คนไทยมีคุณธรรมจริยธรรม มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาประเทศในอนาคต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559) โดยมีสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานในสังกัดมีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาประชากรของชาติให้เป็นคนไทย ในอนาคตจะต้องมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้านและมีสุขภาพที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี จึงได้พัฒนาคุณธรรมให้กับเยาวชนของชาติ โดยได้จัดทำ “โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.” ซึ่งเป็นการดำเนินงานเพื่อสืบสานพระราชปณิธาน เดินตามรอยเบื้องพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในหลวงรัชกาลที่ 9 และตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในหลวงรัชกาลที่ 9 โดยกำหนดให้แต่ละสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการคัดเลือกโรงเรียนในสังกัดอย่างน้อยร้อยละ 35 เข้าร่วมโครงการโรงเรียนคุณธรรม ในปีงบประมาณ 2560 และให้ขยายผลจนครบทุกโรงเรียนในปีงบประมาณ 2561 ซึ่งในเบื้องต้นได้กำหนดกรอบแนวคิดเป็นคุณธรรมเป็นเป้าหมายให้โรงเรียนนำไปศึกษาวิเคราะห์

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินด้านบริบทโครงการสร้างคนดีศรีนิคมฯ10 ตามแนวโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ประจำปีการศึกษา 2563 ของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 10
2. เพื่อประเมินด้านปัจจัยนำเข้าโครงการสร้างคนดีศรีนิคมฯ10 ตามแนวโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ประจำปีการศึกษา 2563 ของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 10
3. เพื่อประเมินด้านกระบวนการดำเนินโครงการสร้างคนดีศรีนิคมฯ10 ตามแนวโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ประจำปีการศึกษา 2563 ของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 10
4. เพื่อประเมินผลผลิตโครงการสร้างคนดีศรีนิคมฯ10 ตามแนวโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ประจำปีการศึกษา 2563 ของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 10

3. ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การประเมินโครงการสร้างคนดีศรีนิคมฯ10 ตามแนวโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ประจำปีการศึกษา 2563 ของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 10 ใช้รูปแบบการประเมินแบบ ซิปป์ โมเดล (CIPP Model) ตามแนวคิดของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ทำการประเมินจำนวน 4 ด้าน คือ 1) ประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ความจำเป็น

การได้มาของโครงการ หลักการ วัตถุประสงค์ ลักษณะโครงการความสอดคล้อง และการมีส่วนร่วม ในการกำหนดโครงการ 2) ประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เพื่อตรวจสอบความพร้อม ของทรัพยากรที่ใช้ คือ คน วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ ระยะเวลา สถานที่และความร่วมมือ ของ ผู้เกี่ยวข้อง 3) ประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) เพื่อดูขั้นตอนและการดำเนิน กิจกรรมตามโครงการการนิเทศ ติดตาม และการประเมินผลการพัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรม 4) ประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลการพัฒนาพฤติกรรม

ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมิน

1. ประชากรที่ใช้ในการประเมิน จำนวน 314 คน ได้แก่
 - 1.1 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน
 - 1.2 ครูผู้สอน โรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 10 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 11 คน
 - 1.3 ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 10 ในระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1-6 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 147 คน
 - 1.4 นักเรียน โรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 10 ในระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1-6 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 147 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมิน จำนวน 228 คน ได้แก่
 - 2.1 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน ใช้วิธีการเลือก กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองที่เป็น บุคคลภายนอกทั้งหมด
 - 2.2 ครูผู้สอน โรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 10 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 9 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากครูผู้สอนที่เป็นข้าราชการ
 - 2.3 ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 10 ในระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1-6 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 106 คน โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970, pp. 607-610) ส่วนการเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยกำหนดกลุ่มผู้ปกครองนักเรียนเพิ่มขึ้นในการสุ่ม
 - 2.4 นักเรียน โรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 10 ในระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1-6 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 106 คน โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970, pp. 607-610) ส่วนการเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยกำหนดกลุ่มนักเรียนเพิ่มขึ้นในการสุ่ม

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ประโยชน์ต่อนักเรียน

1.1 นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น และมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลง เป็นการแก้ปัญหาโดยรวมของโรงเรียน

1.2 นักเรียนมีคุณธรรมอัตลักษณ์ ด้านความมีวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านความพอเพียง และด้านจิตอาสา เป็นทักษะในการดำเนินชีวิต

1.3 นักเรียนได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติจากการประกวดด้านคุณธรรมและการแสดงออกเชิงคุณธรรม

2. ประโยชน์ต่อครูและบุคลากร

2.1 ครูและบุคลากรรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมากขึ้น ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ และการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.2 ครูและบุคลากรมีการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน โครงงานคุณธรรม และกิจกรรมสนับสนุนคุณธรรมที่มีประสิทธิผลเป็นนวัตกรรมด้านคุณธรรมที่ใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงาน

2.3 ครูและบุคลากรมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันและมีสัมพันธภาพที่ดีต่อชุมชน จากความร่วมมือกันในกิจกรรมตามโครงการ

3. ประโยชน์ต่อโรงเรียน

3.1 โรงเรียนใช้เป็นข้อมูลสำคัญในการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (SAR) ของสถานศึกษา รวมทั้งเป็นข้อมูลรายงานการดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง

3.2 โรงเรียนใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุง พัฒนา การวางแผนการจัดทำโครงการและการบริหารจัดการสถานศึกษาในปีการศึกษาถัดไป

3.3 โรงเรียนมีคุณธรรมอัตลักษณ์ ด้านความมีวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านความพอเพียง และด้านจิตอาสา เป็นอุดมการณ์คุณธรรมในการยึดถือปฏิบัติร่วมกัน

4. ประโยชน์ต่อหน่วยงานการศึกษาอื่น

4.1 เป็น Best Practice ด้านคุณธรรมในการขับเคลื่อนนโยบายโรงเรียนคุณธรรมที่เป็นแหล่งเรียนรู้ เผยแพร่ และอ้างอิงแก่สถานศึกษาอื่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานภายนอก

4.2 เป็นเครื่องมือสำคัญของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและคณะกรรมการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ในภาพรวม

5. ประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม

5.1 ชุมชนเกิดความตื่นตัว ตระหนัก มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและพัฒนานักเรียนในทุกชั้นตอนอย่างต่อเนื่อง

5.2 ชุมชนมีเจตคติที่ดี มีความพึงพอใจ ให้ความร่วมมือช่วยเหลือโรงเรียนด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้น

5.3 ช่วยสร้างคนดี ชุมชนดี และคนมีคุณธรรมให้แก่สังคมในบริบทของโรงเรียนได้อย่างน่าพอใจ

4. การทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของคุณธรรม มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของคุณธรรมไว้ ดังนี้

เกษม วัฒนชัย (2559) ได้กล่าวไว้ว่า คุณธรรม คือ ธรรมที่เป็นคุณ หรือ สภาพคุณงามความดี เริ่มตั้งแต่ความนึกคิด ความปรารถนา ความตั้งใจ คนที่มีคุณธรรม เมื่อคิดดีแล้วย่อมแสดงพฤติกรรมคือคำพูดและการกระทำที่ปรากฏออกมาแล้วสังคมตัดสินว่า ดี จริง และงาม

ราชบัณฑิตยสถาน (2556) พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง สภาพความดีงาม เป็นสภาพความงาม ความดีทางความประพฤติ และจิตใจ ซึ่งสามารถแยกได้เป็น 2 ความหมาย คือ 1) ความประพฤติดีงามเพื่อประโยชน์แก่ตนและสังคม ซึ่งมีพื้นฐานมาจากศีลธรรมทางศาสนา ค่านิยมทางวัฒนธรรมประเพณี หลักกฎหมาย และจรรยาบรรณวิชาชีพ 2) การรู้จักไตร่ตรองว่าอะไรควรทำ ไม่ควรทำ และอาจกล่าวได้ว่า คุณธรรม คือ จริยธรรมที่นำมาปฏิบัติจนเป็นนิสัย เช่น การเป็นคนซื่อสัตย์ เสียสละมีความรับผิดชอบ

รจนา ภูทองไชย (2553, หน้า 32) กล่าวว่า คุณธรรม หมายถึง สภาพคุณงามความดี และ คุณลักษณะ หรือสภาวะที่มีค่าอยู่ภายในจิตใจของมนุษย์ เป็นไปในทางที่ถูกต้องดีงาม เป็นสภาวะซึ่งนามธรรมอยู่ในจิตใจของแต่ละคน

ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการ เป็นการศึกษาว่าแผนงานหรือโครงการบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ ทั้งในระหว่างปฏิบัติงานตามแผน เพื่อส่งข้อมูลย้อนกลับไปยังโครงการและภายหลังจากที่ได้ดำเนินการเสร็จสิ้น และการประเมินผลยังมีความครอบคลุมไปถึงการประเมินความเหมาะสมของแผนงานและโครงการ เพื่อช่วยตัดสินใจในการวางแผนและโครงสร้างในขั้นตอนต่อไป อีกด้วย และการประเมินผลที่ดีประกอบด้วยจุดมุ่งหมายที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) เพื่อการวางแผนและการกำหนดนโยบาย 2) เพื่อการบริหารจัดการ และ 3) เพื่อทดสอบผลการปฏิบัติงาน

สรุปได้ว่า การประเมินโครงการเป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลของการดำเนินโครงการ เพื่อสร้างสารสนเทศที่ถูกต้องชัดเจน ว่าโครงการนั้น ๆ เป็นไปตามที่วางแผนไว้หรือไม่เช่นใดและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่คาดหวังไว้หรือไม่ เพื่อประกอบการตัดสินใจว่าจะปรับปรุงแก้ไขโครงการนั้นเพื่อการดำเนินต่อไป หรือปรับปรุงแก้ไขโครงการให้ดีขึ้นหรือล้มเลิกการดำเนินโครงการนั้น

ฐกฤต อธิมาพิพัฒน์ (2560) ทำการประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม โรงเรียนบ้านนาหวง ใช้รูปแบบการประเมินตามแบบจำลองชิปปี้ (CIPP Model) ผลการประเมิน

ระเบียบวิธีการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการประเมิน จำนวน 314 คน ได้แก่

1.1 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน

1.2 ครูผู้สอน โรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 10 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 11 คน

1.3 ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 10 ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 147 คน

1.4 นักเรียน โรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 10 ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ปีการศึกษา 2563 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 147 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมิน จำนวน 228 คน ได้แก่

2.1 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเจาะจงจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองที่เป็นบุคคลภายนอกทั้งหมด

2.2 ครูผู้สอน โรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 10 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 9 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเจาะจงจากครูผู้สอนที่เป็นข้าราชการ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการครั้งนี้ประกอบด้วย แบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 4 ฉบับ ทำการประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตโครงการ ก่อนดำเนินโครงการ ระหว่างดำเนินโครงการ และหลังเสร็จสิ้นโครงการ ดังนี้

แบบสอบถามฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่ใช้ประเมินด้านบริบท (Context) ก่อนดำเนินโครงการ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert) มีผลการประเมิน 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 10 ข้อ

แบบสอบถามฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่ใช้ประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ก่อนดำเนินโครงการ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert) ที่มีผลการประเมิน 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 10 ข้อ

แบบสอบถามฉบับที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่ใช้ประเมินด้านกระบวนการดำเนินงาน (Process) ระหว่างดำเนินโครงการ ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมสนับสนุน ด้านการจัดกิจกรรมวิถีชีวิตประจำวัน และด้านการจัดกิจกรรมจิตสภาพแวดล้อม ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert) มีผลการประเมิน 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 10 ข้อ

แบบสอบถามฉบับที่ 4 เป็นแบบสอบถามที่ใช้ประเมินด้านผลผลิต (Product) หลังเสร็จสิ้นการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ แบบสอบถามความคิดเห็นระดับการปฏิบัติตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนด้านผลผลิตของโครงการ จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านมีความมีวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านความพอเพียง และด้านมีจิตอาสา

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ประเมินโครงการใช้แบบสอบถามแต่ละฉบับที่จัดทำไว้จัดส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

แบบสอบถามฉบับที่ 1 และฉบับที่ 2 จัดทำขึ้นต้นปีการศึกษา 2563 สำหรับใช้ประเมินบริบท และด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการสร้างคนดีศรีนิคมฯ10 ตามแนวโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ประจำปีการศึกษา 2563 ของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 10 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเมื่อได้รับแบบสอบถามแต่ละฉบับจากกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามแล้ว ผู้ประเมินได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
2. นำแบบสอบถามแต่ละฉบับมาตรวจให้คะแนน และหาค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ได้แก่ ผลการประเมินโครงการสร้างคนดีศรีนิคมฯ10 ตามแนวโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ประจำปีการศึกษา 2563 ของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 10 ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โดยใช้เกณฑ์การประเมินตามแนวคิดของลิเคอร์ท

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการประเมินโครงการครั้งนี้ผู้ประเมินได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ผ่านการจัดกระทำแต่ละฉบับแล้วมาวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกตามกลุ่มตัวอย่างแต่ละด้าน ทั้งด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้าด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ดังนี้

1. วิเคราะห์ผลการประเมินโครงการสร้างคนดีศรีนิคมฯ10 ตามแนวโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ประจำปีการศึกษา 2563 ของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 10 ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตโดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายด้านและภาพรวมนำเสนอในรูปแบบตาราง

2. นำผลการวิเคราะห์ทางสถิติมาแปลผล โดยใช้เกณฑ์การตัดสินค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1. ความถี่ (Frequency)
2. ร้อยละ (Percentage)
3. ค่าเฉลี่ย (Mean)
4. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

7. สรุปผลการวิจัย

1. ด้านบริบทในภาพรวมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูผู้สอน มีความเห็นว่า โครงการสร้างคนดีศรีนิคมฯ10 ตามแนวโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ประจำปีการศึกษา 2563 ของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 10 มีความเหมาะสมและจำเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ความสอดคล้องของโครงการกับแผนกลยุทธ์ หลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน เหมาะสมกับเวลาและสถานการณ์สังคมโลกในยุคปัจจุบัน และโครงการมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาของโรงเรียนและความต้องการของครู ผู้ปกครอง และชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน รองลงมาคือ ความสอดคล้องของโครงการกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างชัดเจน กับการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมของโรงเรียน มีความเหมาะสม สอดคล้อง และเอื้อต่อการดำเนินโครงการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน

2. ด้านปัจจัยนำเข้าในภาพรวมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูผู้สอน มีความเห็นว่า โครงการสร้างคนดีศรีนิคมฯ10 ตามแนวโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ประจำปีการศึกษา 2563 ของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 10 มีความพร้อมด้านปัจจัยนำเข้า อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ มีแผนการดำเนินงานตามโครงการอย่างชัดเจน รองลงมาคือ บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องที่รับผิดชอบโครงการ มีความเหมาะสมและเพียงพอต่อการดำเนินโครงการ, คณะกรรมการดำเนินโครงการมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทาง เป้าหมาย ความสำคัญของโครงการ และคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน และอาคารสถานที่ ห้องเรียน และห้องปฏิบัติการต่าง ๆ มีความเหมาะสม เอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน

3. ด้านกระบวนการในภาพรวมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูผู้สอน มีความเห็นว่า โครงการสร้างคนดีศรีนิคมฯ10 ตามแนวโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ประจำปีการศึกษา 2563 ของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 10 มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน และกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ฐานเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน รองลงมาคือ กิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรม และมีการจัดกรอบแนวคิดและกำหนดจุดที่ต้องการพัฒนาตามสภาพปัญหาและความต้องการ, กิจกรรมงานเครือข่ายผู้ปกครอง, กิจกรรมทำบุญทุกวันพระ และกิจกรรมเขตรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน

4. ด้านผลผลิตในภาพรวมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และนักเรียน มีความเห็นว่า โครงการสร้างคนดีศรีนิคมฯ10 ตามแนวโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ประจำปีการศึกษา 2563 ของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 10 มีการปฏิบัติตามคุณธรรมอัตลักษณ์อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3

อันดับแรก ได้แก่ เข้าแถวให้เป็นระเบียบ เว้นระยะห่าง, ปิดไฟ ปิดพัดลม ปิดน้ำทุกครั้ง เมื่อเลิกใช้ และคัดแยกขยะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน รองลงมาคือ เก็บขยะทุกครั้งที่พบ และส่งงานให้ทันกำหนด

8. ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาผลการดำเนินการโครงการในรูปแบบการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ เป็นต้น โดยเฉพาะในด้านผลผลิตที่เป็นพฤติกรรมของนักเรียน
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการพัฒนาโครงการคุณธรรม เพื่อนำผลการศึกษามาพัฒนา ปรับปรุง โครงการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

9. เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2545). *คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- กาญจนา วัฒนา. (2544). *การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียน*. นครปฐม: สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- เกษม วัฒนชัย. (2559). *6 ขั้นตอนสู่โรงเรียนคุณธรรม: ช่วยสร้างคนดีให้บ้านเมือง*. กรุงเทพฯ: ธนัชาการพิมพ์.
- ประชุม รอดประเสริฐ. (2539). *การบริหารโครงการ (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- พระมหาไธสง จำปาทอง (2558). *การประเมินโครงการค่ายธรรมะพัฒนาทักษะชีวิต ยาเสพติด ห่างไกล สร้างสายใยชุมชน เกลิมพระชนมพรรษา 12 สิงหาคมราชินี ณ วัดจันทร์ ตำบลทางพระ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาพัฒนศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2550). *การประเมินโครงการ การวิจัยประเมิน*. กรุงเทพฯ: คอมแพคพริ้นท์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- สุริย์รัตน์ พัฒนเอียร. (2556). *รายการประเมินโครงการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนพิชัยรัตนาคาร*. เข้าถึงได้จาก http://www.kroobannok.com/board_view.php?b_id=7784&bcid_id=16.
- สุวิมล ติรภานันท์. (2555). *การประเมินโครงการ: แนวทางสู่การปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- เสาวนิตย์ ชัยมุสิก. (2555). *การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ระดับสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์จำกัด.
- อรศญา จวนทองรักษ์. (2561). *คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ*. เข้าถึงได้จาก www.kunnatum.net/album/kunnatum 8/

-
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Stufflebeam, Daniel L. (1971). *The Relevance of the CIPP Evaluation Model for Educational Accountability*. Atlantic City, N.J.